

Főtitkári köszöntő

a *Multidiszciplináris kutatások, avagy hogyan találunk egymásra kutatási területek* című konferencián

(Fiatal Kutatók Akadémiája – 2025. november 12.)

„Egyetlen parancs van, a többi csak tanács: igyekezz úgy érezni, gondolkozni, cselekedni, hogy mindennek javára legyél. Egyetlen ismeret van, a többi csak toldás: alattad a föld, fölötted az ég, benned a létra.”

Kedves Fiatal Kutatótársak!

Kedves Vendégeink!

Weöres Sándor most idézett gondolata *A teljesség felé* című könyvében szerepel. A könyv szinte minden sora iránytűnk lehet. Különös ez annak ismeretében, hogy művét Weöres egészen fiatalon írta: harminckét éves volt, amikor a könyv megjelent. A bölcsesség nem életkor kérdése. A bölcsesség nem az évek során megszerzett tudás mennyiségén alapul, hanem a személy önismeretén, etikusságán, a világhoz való hozzáállásán. Tudással – bölcsesség nélkül – ártani is tudunk embertársainknak. Bölcsességgel soha. Fontos tehát, hogy a bölcsesség vezéreljen bennünket a tudományban is – akár idősebb kutatók vagyunk, akár fiatalabbak.

„Egyetlen parancs van, a többi csak tanács: igyekezz úgy érezni, gondolkozni, cselekedni, hogy mindennek javára legyél.” Ez a helyes emberség erkölcsi parancsa, amely a tudományos életben is érvényes. Ám ahogy körbenézünk, napjainkban a tudomány világában egyre több visszaélést látunk. Napról napra ki vagyunk téve az önérvényesítés kísértésének. Egyre gyakoribbak a hamis hivatkozások, a plágiumok, egyre nagyobb teret hódítanak a profitorientált cikkgyárak. Egy ilyen helyzetben felértékelődik a tisztesség. A tisztességhez pedig bátorságra és bölcsességre van szükség. A tudomány fejlődésében az átlátható és igazságos verseny meghatározó fontosságú. De nem

szabad szem elől téveszteni, hogy a verseny elsődleges célja az eredményesség, és nem a másik legyőzése.

A verseny céljának félreértése nemcsak az egyént, közösségeinket is torzíthatja. Ezt felismerve lépett ki több egyetem is az egyetemi rangsorokból. Az egyetemi rangsorok ugyanis károsan nagy hangsúlyt helyeznek az egymás közti versenyre, miközben a rangsorolás módszerei és kritériumai nem elég árnyaltak ahhoz, hogy hitelesen mérni lehessen az egyetemen zajló oktatás és kutatások összetett természetét, értékeit és a bennük rejlő lehetőségeket. A verseny egyoldalú hangsúlyozása nem számol a tudomány másik fontos összetevőjével, az együttműködéssel sem.

Tisztelt Fiatal Kutatótársak!

A verseny és az együttműködés egyaránt fontos. A verseny – etikus keretek között – a minőségfejlesztés generátora. De az együttműködés is minőségfejlesztő generátor! Mindnyájan tapasztaltuk már, hogy ha összeadjuk ismereteinket, abból nem csupán az addigi ismeretek összegét kapjuk, hanem valami minőségileg új születik. A ma elhangzó előadások mind ezt bizonyítják.

Már az előadások absztraktjaiból is megtudhattuk, hogy „a világűr maga az interdiszciplinaritás”; hogy ókori recycling-technikákra derülhet fény, ha a régészet találkozik az analitikai kémiával; hogy a társadalmi valóság alakulásával folyamatosan változnak a szociológiai határai is; és hogy a kognitív pszichológia tudománya összefonódik a rendszermérnökséggel, ha a mesterséges intelligencia és az ember közötti kollaboráció égető kérdéseit vizsgáljuk. Az előadások pedig várhatóan tovább árnyalják majd az absztraktokban felvázolt képet.

„Multidiszciplináris kutatások, avagy hogyan találunk egymásra kutatási területek” – ez a mai konferencia témája. A választott téma – a Fiatal Kutatók Akadémiájától megszokott, minőségi módon – aktuális: a jelenben megélt és a közeljövőben feltárássra és megoldásra váró tudományos kérdéseket, problémákat és jelenségeket jár körül. Hogyan találunk egymásra kutatási területek? A címben rejlő kérdésre az elhangzó előadások hiteles példákat hoznak majd a gyakorlatból. E példák mellett pedig talán adható a kérdésre egy általános válasz is. Hogyan talál(hat)nak egymásra kutatási területek? Általunk. Akkor, ha kutatóként van nyitottságunk, bizalmunk és bátorságunk az önérvényesítés kísértése helyett az együttműködés etikáját és bölcsességét választani. Ez a gyakorlati élethelyzetekben legtöbbször nem könnyű, sőt nagyon is embert próbáló döntés. De – mint minden embert próbáló döntésben – segíthet bennünket, tartást és reményt adhat, ha megvizsgáljuk, mi is az ember valódi célja.

A harminckét éves Weöres Sándor már könyvének címében irányt ad: *A teljesség felé*. És ahogy már idéztem, így válaszol erre a kérdésre: „*Egyetlen ismeret van, a többi csak toldás: alattad a föld, fölötted az ég, benned a létra.*” A tudományos eredmények, sőt maga a kutatás folyamata ezen a létrán vihet bennünket felfelé. És így, miközben szűk szakterületünkön elmélyedünk, nyitottak maradunk a világ tágasságára, és nem felejtjük a fiatal és bölcs Weöres intelmét: „*mindennek javára*” legyél. Ez az, ami átsegíthet bennünket az embert próbáló helyzeteken, és iránytűnk lehet, legyen az akár a tudományos, akár a személyes életünkben kialakult helyzet.

Kívánom Önöknek, hogy mindig sikerüljön ezt a létrát önmagukban megtalálni, és haladni rajta felfelé. És kívánom, hogy ezen az úton segítsék is egymást. Segítsék, ahogy azt kollégájuk, Fekete Zoltán is tette – és teszi mostantól a tiszteletére alapított Fekete Zoltán Fiatal Mentor Díjjal.

Eredményes tanácskozást kívánok a mai napra – és örömet adó létramászást az Önök előtt álló évtizedekre!

Köszönöm megtisztelő figyelmüket!